

OGRODZIĆ (33) *vb pf*

Oba o jasne.

inf ogrodzić (10). ◇ *fut 3 sg* ogrodzi (2). ◇ *praet 1 sg m* ogrodził(e)m, -(e)m ogrodził (4). ◇ *3 sg m* ogrodził (8). ◇ *impers praet* ogrodzono (5); -ono (2), -(o)no (3). ◇ *part praet act* ogrodziwszy (4).
Sł stp notuje, Cn brak, Linde XVI i XVIII w.

1. *Otoczyć jakiś teren czymś wysokim, co stanowi jego granicę i ochronę (zwłaszcza płotem, murem, wałem); circumdare Vulg, Po!Ant, Mącz; circumsaepire Vulg, PolAnt; saepire Mącz; circumponere saepem PolAnt; circumfirmare Calep (25) : Circundare et sepire, Ogrodzić/ płotem obwieść. Mącz 383d; Calep 197b; GostGosp 98.*

ogrodzić co (9): ORzech Włofki przy drodze kiymi otłuczono/ Ogrodnik pánu rádžil/ by gi ogrodzono. *RejFig Cc7; Krol* dowiedziawfzy fię rzeczy pewney/ mieyfce ono dawfzy ogrodzić miał zá swięthe. *BibRadz 2.Mach 1/34, Matth 21/33; od te⁸⁰ czáfu* niechowano zmártych ludzi w mieście/ y dla tego kilka plácow ogrodzono ná przedmieściu. *BielKron 205, 271; BudBib 2.Mach 1/34; WujNT Matth 21/33; SarnStat 657. Cf* »wkoło ogrodzić«.

ogrodzić czym (6): *BielKron 271 cf W porównaniu. Cf* »ogrodzić płotem«.

W porównaniu (1): Strus gdy iáycá zniefie/ [...] thedy ie ogrodzi pialkiem w koło iáko murem. *BielKron 271.*

Zwroty: »ogrodzić płotem« = circumdare saepem PolAnt, Vulg; circumponere saepem PolAnt [szyk zmienny] (5): Przyfzli potym do domku áno ogrodzono/ Onym nadobnym płotem *RejWiz 64v; Był* niekatory gołpodarz/ ktory náfádžil winnicę/ y plothem iá ogrodžil *BibRadz Matth 21/33; BudNT Mar 12/1; WujNT Matth 21/33, Mar 12/1.*

»[co] wkoło ogrodzić« [szyk zmienny] (2): [Bóg] Sciefzkę moię w koło ogrodžil [circurnsaepsit]/ że przeýść nie mogę *Leop Iob 19/8; BielKron 271.*

Przen [w tym: kogo (1), co (9); czym (9)] (10) : ogrodziłem iá [winnicę] mocą á ftrażą Boftwá fwego. RejPos 60v.

W porównaniu (1): Pan náfz [...] ogrodziwfzy á wfzczepiwfzy nam tę owczamiá fwoię/ iáko murem/ fwiętmi fłowy á náukámi fwoimi/ [...] poruczyl iá á zwierzyc fie iey raczył páłterzom á namiáłtkom fwoim *RejPos 124v.*

*Zwroty: »ogrodzić murem« [szyk zmienny] (6): á obáčz iáką ftrażą á iákim on murem ogrodzil niewinność iego *RejPos 27; Izem* iá iá [winnicę] oplotł płotem y ogrodzil murem/ á wfzczepilem iá fobie/ y poltháwiłem ftrážnicę w niey *RejPos 60v, 59v, 123; WujJudConf 19; Przetofz* wfłąpił w zakon S. Dominiká/ [...] chcąc mocnym płotem/ ábo raczey murem ogrod dułze fwey/ w ktorým cnoty swięte fzczepił/ ogrodzić. *SkarŻyw 371.**

»płotem ogrodzić« (2): *SkarŻyw 371; O* iego sławney Winnicy/ Godno iest ábyfmy wfzyfcy: Społecznie záfpiewáli/ iemu chwałę dáli. Ktorą on z láłki fwoiey ták płotem ogrodzil/ Wybrawfzy z niey kámienie, hoynie iá rołpłodzil *ArtKanc K5.*

Szereg: »ogrodzić i okopać« (1): A ogrodzi y okopa tę winnicę fwoię wedle obietnic fwych ták mocnym murem/ iz żadny dżiki zwierz áni żadny nieprzyaciél o nię fie nigdy nie będzie śmiał pokuścić *WujJudConf 19.*

a) *Umieścić w miejscu dookoła niedostępnym [kogo] (1)* :

W porównaniu (1): TEn gdy mu Hetman znalazł miejsce między błoty/ Ze tam ludzi ogrodził/ iako między płoty. Ze choćby kto chciał wciec/ nie będzie miał kędy *RejZwierz* 10.

2. *Zabezpieczyć, uchronić, potwierdzić [co] (5)* : A wy tym czajem bądźcie Polacy ciérpliwi/ Aż fye iawnie pokaże [*na soborze trydenckim*]/ gdzie práwy gdzie krzywy. Ogrodziwszy sumnienie ośtátká czekaycie *KochZg* A4.

Zwrot: »prawem, testamentem ogrodzić« = *cavere a. comparare legibus a. testamento* *Mącz* [szyk zmienny] (2:1): Cavere testamento, Testamentem rzecz ogrodzić vtwierdzić. *Mącz* 4 ld; Cautum est legibus, Ogrodzono tę rzecz prawem. *Mącz* 42a, 62a.

Szereg: »ogrodzić i pokryć« (1): [*synowie Noego*] odwroćili oczy od fromoty oycá fwego: [...] brátu zá złe máiać/ iłz tak śmiał nátrzęfáć fię/ z miłego dobrodzieiá fwego: á nieumiał ogrodzić y pokryć niedośtátkow iego. *SkarŻyw* 271.

3. *Powiedzieć nie wprost, ukryć istotę rzeczy [co] (3)* : Ośieł [...] chcąc śwá wołą ogrodzić/ Iął tako ku liźcże mowić. Do oślic ci nie mam woley/ Ale dla przyiáźni twoiey: Wolęć iuz iednák z tobą iść *BierEz* Q2v, Cv.

Zwrot: »słowy ogrodzić« (1): *Perpurgare locum aliquem per translationem*, Wíziťki wátpliwości y obrażenia które kogo mogły obraźáć wyłózić y yáśnieyźzemi słowy ogrodzić. *Mącz* 332b.

Formacje współrdzenne cf GRODZIĆ.

Cf **OGRODZENIE, OGRODZONY**